

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קב.

עין משפט
גזר מצוה

ח א מ"י פ"ג מהל' גירושין הלכה כל סמג
ע"ש נ"ט ט"ש ע"ש סמג
ח ע"ש כד:
ט ב מ"י שם הל' טו
ט"ש ע"ש סמג טו:
י ג מ"י שם הלכה יח
ט"ש ע"ש סמג לא:
יא ד מ"י שם הל' כה
ט"ש ע"ש סמג טו:
יב ה מ"י שם ט"ש ע"ש
סמג טו:
יג ו מ"י פ"ג שם הל' ט
סמג ע"ש נ"ט ט"ש
סמג טו ק"ל ס"ד:
יד ז מ"י שם פ"ג הל'
כא סמג טו ט"ש ע"ש
סמג טו ע"ש סמג טו:
טו ח מ"י פ"ג מהל'
כא סמג טו יח ע"ש
ע"ש טו ט"ש ע"ש סמג
רסו ע"ש ד ה:

תוספות ישנים

ואין מעידין (עד לאחר)
(אלה עד ג' ימים. דוקא)
היכל דאין מכירין אלא
ע"י סימנים והוא מלא
פגמים ואין כל גופו לפניו
אלא אם הוא שלם או
הפגמה והחוטם ואלו
מכירים בו על ג' טענות
עין יפה מעידים אפילו
לאחר כמה ימים:

תוס' חר מקמאי

הא דהגון אין מעידין
אלא על פרצוף פנים עם
החוטם אפי' שיש סימנים
בגופו ובכליו. דוקא בסימן
שיצא מובהק אבל בסימן
מובהק מעידים דסימן
מובהק כעדים ידמי: גרסי'
בפ' מי שאחזו אמר
רב כהנא אמר רב חרש
שיכול לדבר מתוך הכתב
כותבין ונתנין טג לאשטו
א"ר יודא אי קשיא לי
גיד קשיא לי אם לא
היה שרש יאלם שאינו
יכול להגיד ואמאי הרי
יכול להגיד מתוך הכתב.
א"ל אביי עדות אקמרת
שאני עדות דרמנא אמר
פיהם ולא מפ' כתבם
מיתביי בשם שבורקין
אוהו לגיטין כך בורקין
אוהו למשאות ולטנות
ולעדות ולירושות. קתני
מיהא עדות. אמר רב ששת
(בעדות אשה) דאקילו ביה
רבנן. שמעינן מהא דמפי'
כתבם בעדות אשה כשר.
ומהו לא דמי האי מפי'
כתבם דגיטין למפי' כתבם
יירושא שכתב רב אלפס
(גרסין בירושלמי) מצא
כתוב בשטר איש פלוני
בזה איש פלוני נהרג וכו'
מה דהוא גיטין מירי כגון
שכתב לפניו בשטר איש
פלוני מת ובהואי מכשרי'
אבל בנמצא כתוב בשטר
איש פלוני מת לא אפשר
דלא מכשר וה"ר אלפס (ח)
כתב ולא פסק הלכה
כדברי מי:

א) ז"ל וה"ר אלפס
הוא למחוקת האמוראים
כירושלמי בזה ולא פסק הלכה
כדברי מי.

אין מעידין אלא על פרצוף פנים בו ואין מעידין אלא עד ג' ימים.
פי' משום דמשום ואילך משמנה כו' ואר"ת דהיינו דוקא כשאין
שם אלא הפרצוף אבל כל גופו שלם אפי' אין כאלו פדחת וחוטם ניכר
הוא היטב ע"י סימני הגוף ועוד דשמא דוקא בסימנין הוא דקאמר

הכי אבל ע"י טענות עין ניכר
היטב ע"י סימני הגוף כיון שיש כל
גופו ואפי' לאחר כמה ימים והיכא
שאינו נחבל בפנים ודאי נראה דבר
פשוט שיוכלו להכירו אפי' אחר כמה
ימים כי אינו משמנה כל כך ודבר
ידוע הוא שהוא ניכר אפי' אחר כמה
ימים אפי' הוא אמת דהיכא שנחבל
בפרצוף אין מעידין עליו אלא בתוך
ג' ימים כיון שנשאר גופו שלם וגם
יכול להיות שהוא בתוך ג' ימים כגון
היכא שאין ידוע מתי נהרג אין
לתלותו אלא בתוך ג' ימים (ב) דוקא
ותשובת ר"ת כמזהב בספר הישר:
הכרת פניהם ענתה בם. פירוש
שצריך פדחת של פניהם

להכי מיימתי האף קרא דכתיב הכרת
פניהם ענתה בם דמשמע שצריך
הכרה לצד מן הפנים ועל פי' הקונט'
קשיא דכפ' י"ש זכור (זכורות מו: ושם)
מיימתי לה אצרייתא דהכל ולא על
המשנה דהתם והכל נמי משמע
לאצרייתא לחודה קאי דמיימתי עובדא
ודבק קירא באפומיה היינו על מנחו
וצירושלמי דהכל משמע דלחוטם
קאי: **מצאו קשור בכים ובארנקי**
כו'. וא"ת מלי קושא דלמא הכל
שאינו דמכירו לגט או לכיס
טעניות עין דאפי' עם הארץ אינו
ליה טעניות עין דלמא בגט פשוט
(ז"צ קטח). האי לורא מרבנן דאילו
לקדושי איתמא לידבר עם הארץ
צדיק ויש לו להיות נאמן במגו
שיכול לומר לא צידמיו מעולם וי"ל
כגון דליכא עדים שאינדו דהשאל
ליכא מגו א"נ צמלאו אחר ומחזירו
ע"י סימן זה שקשור בכים ולהכי
נקט כים וארנקי: **שנמצא בין**
כליו. ואע"ג דרביס מליים שם ואם
נמצא בקרקע היה לחוש ליוסף בן
שמעון אחר השאל שצמלאו בין כליו
אין לחוש שצמא אדם שם אלא הוא:
אמר רבא דבבלי ע"פא סימנין
דרבנן. ואם תאמר צרייתא
דמלאו קשור בכים כמאן תוקמא
ו"ל דמעיקרא ס"ד דאדם אחר
מלאו דפרישית ולכן צעי למיפשת
מינה דסימנין דלוריייתא אבל
השתא סבר דמיייר שצמלאו צממו
ומכיר הכיס טעניות עין ונאמן
במגו שיוכל לומר לא אצדמיו אי נמי
שיש עדים שהארנקי ויכס וטענת
שלו וידוע שם א"נ דחשידי כים
וטענת סימן מובהק:

כליו

הכא בשומא מצויה בבן
גילו קמיפלגי מר סבר שומא מצויה בבן גילו ומר סבר אינה
מצויה בבן גילו ואיכא דאמרי הכא בשומא העשויה להשתנות לאחר
מיתה קמיפלגי מר סבר עשויה להשתנות לאחר מיתה ומר סבר
מיתה ואיכא דאמרי אמר רבא דכולי עלמא סימנין דרבנן והכא בשומא
סימן

לאינסובי לזרה צלמא מקמי דידה. האשה שהלכה למדינת הים עם
צלמה וצאה ואמרה מת בעלי והיתה לה כאן זרה אם זו תנשא
בעדותה של זו קודם שתנשא היא: הואיל והוסרה היא. אלמא
משעת היתר דידה שרינן לזרחה ואע"ג דעדיין היא לא ניסת: ליתוש

נלמא בגיטא אסא. אי טעמא
דר"א לא משום דלזרה מעידה
לחברתה הוא אלא משום דלא
מקלקלא נפשה ניוחש דלמא הא
בגיטא אסא והצדקה גיטה ואמרה
מת בעלי וכדי שתנשא גם זרחה
ואינה לא מקלקלא דצלמא במתמי'
היכא דנתייבמו ליכא למימר הכי דאי
נמי בגיטא אסא איקלקלא שנשאת
לאחי צלמה אבל לשוק ליוחש:
דאינסובי לנכח. דאי אחי צלמה
ומיבעי לה לחזווי גיטא מיפסלא
ככהן ונפקא: **ביתני' אין מעידים.**
על האיש שמת אא"כ ראוהו מת
בפרצוף פניו עם חוטמו שיכולין
להכירו שזהו אבל לא ראוהו בפרצוף
או שניתן חוטמו אין מעידין עליו
להשיא את אשתו שמת אין הוא:
ואפי' ראוהו מגויי. לשון גודו
אילנא (דניאל ד). מנותח ומלא פגעים
וחבורות חרצ: או ללוג. על הלזיזה
או חיה דורסו ואוכלת זו: אין
מעידין. עד שיראו שמתא נפשו:
ואין מעידים אלא עד ג' ימים. אם
ראוהו בתוך ג' ימים למיתתו מעידין
עליו אבל אם לא ראוהו עד לאחר
ג' ימים חיישינן שמא נשתנו מראית
פניו ואין זה שהם סבורים: רבי
יהודה בן צבא אומר לא כל האדם
כו'. יש לך אדם שממחר להנפח
משאר אדם כגון אדם שמן ויש לך
מקום שחמה נוגעת בו יותר ואדם
מת ממחר להסריח ולהשתנות ויש
לך שעה שהעולם חס והמת ממחר
להסריח. ובגמ' (ב) צעל לחומר פליג או
לקולא פליג: **גמ' פדחת.** מנח:
הכרת פניהם ענתה בם. העידה
בם. אלמא אין עדות בשאר הגוף
אלא בהיכר פנים: קירא. שעה:
דבק צננייתא. הדביקה צמעת
מטילת צלחה: **צננייתא.** גגד צלוי:
באפומיה. צמחו: **מלאו קשור.**
המצא גט לאשה ואזר הימנו: בין
כליו. בין כלי ביתו ומכיר את הכיס
ואת הטבעת שהן שלו כשר ולא
חיישינן דלמא האי כיס והאי טבעת
דאיניש אחרינא הוה והאי גט אחר
הוא. אלמא סמכינן אסימנא דאית
ליה בכים ובארנקי ואפי' למישרי
אסור אשת איש דלוריייתא אלמא
סימנין דלוריייתא: **שומא.** ורוא"ה:
סימנין דלוריייתא. אף השמלה
צכלל היתה כו' צפ' ואלו מציאות
(צ"מ דף סו:). בן גילו. שנוכל בפרק
אחד ובמל אחד ור"א בן מהבאי
סבר אין שומא מלייה בן גילו:
להשקפות. ממראה: סימנין דרבנן.
ולא דרש אף השמלה קיימן אלא
למנועין דתם פלוגמא היא:

מוצהק

אינה עשויה להשתנות לאחר

מסורת הש"ס

א) [לעיל ק"ח. ט] ב"מ
כו: זכורות מו:
ג) זכורות מו: ד) [שבת
קכא: יומא פ"ד. ט] פ"י
מנו משקל ליה דעידוין
י. כלומר לא הכירוהו ו'
מ: זכורות לו: ד"ה מיהא
כו: וכתב הערוך בערך
בשקל ולבקק צהיילו
(מהלל מ) מרגס
ולשקלא דהיכלה: א) צ"מ
כו: [גיטין מ: ט] ב"מ
סס: ח) [למקמן קכ"א].

תורה אור השלם

1. ויאמר שמשון תמות
נפשי עם פלשתים ויט
בבתי ופילי בבית על
הסורים ועל כל העם
אשר בו ויהיו תמותם
אשר היתה במותו רבים
מאשר תמות בהיה:
שופטים טו
2. הקרת פניהם ענתה
בם ותקאנתם בסדרם
הגידו לא כבודו דמן
לנפשים כי גמלו להם
קרחה: שיעורא ט

גליון הש"ס

נמ' לא כל האדם. כעין
זה פסחים מה ע"ב:

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אין מעידין
וכי' ג' ימים ותשובת ר"ת
כ"ל י"ח ויחזק נמקד:

לעזי רש"י

ורוא"ה [ירושא ק"ח]. יבלת.

מוסף רש"י

אין מעידין. על אדם מת
להשיא את אשתו אלא א"כ
ראו פרצוף פניו שהוא עם
החוטם (ב"מ כו:) דשמא
לאו זה הוא (בבבבות מו:).
הכרת פניהם ענתה בם.
דכרת פניהם ענתה פניהם
עדותו. אלמא פרצוף פנים
צעי (שם). מצאו קשור.
שלת המצא גט ואזר
הימנו. לאחר זמן מלאו
קשור בכים שלו או בארנקי
כו' (ב"מ כו:) ומכיר את
הכיס ואת הארנקי (גיטין
כו:). אפילו לזמן
מורכב כשר. אע"ג דאזר
(גיטין מ:). המצא גט ואזר
הימנו מלאו לזמן מוכזה
פסול. הלא כשר (ב"מ כו:).
אין מעידין על
השומא. המעידין על
האשה להשיאה ואמרו
סימן היה בו שומא צבאר
פלוגי. שומא. וירואה
לעז"ל (ב"מ כו:).